

RAADSINFORMATIEDOCUMENT GEMEENTE WATERLAND

Nummer	: 110-166
Onderwerp	: Uitgangspunten voor de inkoop van de regionale jeugdhulp voor 2022
Portefeuillehouder	: Wethouder T. van Nieuwkerk
Contact via	: Team Jeugd
Datum	: 12 januari 2021

Kennisnemen van

de uitgangspunten voor de inkoop van de specialistische jeugdhulp 2022 in de regio Zaanstreek-Waterland

Inleiding

Eind 2021 lopen de huidige contracten voor de specialistische jeugdhulp (segment B) en hoogspecialistische jeugdhulp (segment C) af. Bij de vorige aanbesteding van deze jeugdhulp hebben wij samen met Amsterdam en dertien gemeenten daaromheen ingekocht. Eind 2019 heeft de gemeente Amsterdam laten weten dat zij de contracten eerder wilde beëindigen en over wilde stappen naar een nieuw stelsel met lumpsum-financiering. Na verschillende gesprekken, presentaties en beoordeling van de stukken hebben alle gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland besloten om niet mee te gaan in dit inkooptraject (collegebesluit februari 2020) en te kiezen voor doorontwikkeling van het huidige stelsel. Daaruit volgt deze aanbesteding met de acht gemeenten binnen Zaanstreek-Waterland. Ook Amstelveen en Aalsmeer starten een eigen doorontwikkeling en aanbesteding op. De DUO gemeenten (Diemen, Uithoorn, Ouderamstel) sluiten per 2022 op de door Amsterdam afgesloten contracten aan.

Vooruitlopend op de aanbesteding die in het eerste helft van 2021 moet plaatsvinden, is de afgelopen vier maanden gebruikt om het huidige stelsel te evalueren en samen met ketenpartners (lokale teams, huisartsen, aanbieders, gecertificeerde instellingen, cliënten-/adviesraden etc.) uitgangspunten te formuleren voor de doorontwikkeling. De regionale notitie 'Uitgangspunten inkoop specialistische jeugdhulp 2022' is hiervan het resultaat en vormt de basis voor de nieuwe inkoop". Het college heeft ingestemd met deze uitgangspunten. Met dit raadsinformatiedocument, de regionale notitie en de informatieavond op 28 januari 2021 willen we de raad meenemen in het proces en hoe wij inhoudelijk tot deze uitgangspunten zijn gekomen. Aansluitend kan de raad in de geplande discussie over de jeugdzorg in februari nog inhoudelijk punten meegeven aan de wethouder voor het verdere proces. De inkoopdocumenten worden regionaal opgesteld en besproken (conform de Regeling zonder Meer), maar wel in de diverse colleges vastgesteld.

Samenvatting

Transformatiedoelen

Bij de eerdere inkoop in 2017 zijn de landelijke transformatiedoelen van de Jeugdwet vertaald naar regionale Transformatiedoelen

- Inzetten op preventie
- Het normale leven versterken
- Effectieve en efficiënte samenwerking rond gezinnen
- Jeugdigen groeien zo thuis mogelijk op
- Alle jeugdigen veilig

Om deze Transformatiedoelen te bereiken, bewegen we ons steeds meer naar de voorkant: het voorkomen van problemen middels preventie en het inzetten van segment A:

- van specialistische jeugdhulp naar preventieve hulp;
- van hoogspecialistische jeugdhulp naar specialistische jeugdhulp;
- van verblijf naar ambulant;
- van residentieel verblijf naar meer gezinsgerichte vormen van verblijf;
- van oplossingen binnen de jeugdhulp naar integrale oplossingen, ook buiten de jeugdhulp.

Lokale team/segment A

Feitelijk richten veel van de transformatiedoelen en bewegingen zich op de 'voorkant' van het stelsel, het deel van het stelsel dat in Zaanstreek-Waterland segment A wordt genoemd. Segment A vergt in Waterland een verdere ontwikkeling. Ons jeugdteam is sterk in brede advisering en voert een aantal preventieve taken zelf uit, maar kan maar op beperkte schaal zelf hulp verlenen. De ervaring leert dat we op bepaalde terreinen onze expertise moeten uitbreiden en op andere terreinen vooral capaciteit, zodat we zelf meer kinderen en gezinnen kunnen ondersteunen.

Daarnaast vraagt de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en de doorontwikkeling van de jeugdbeschermingsketen om meer expertise in ons lokale team. Wij kunnen dan samen met Veilig Thuis direct doorpakken en drangzaken overnemen van de Jeugdbescherming. Wij willen de expertise in het team verbreden, zodat we ook cliënten kunnen helpen als er geen kind problematiek is.

Doorontwikkeling van ons lokale jeugdteam en de ontwikkeling van een sociaal wijkteam zijn daarin essentieel.

Het afgelopen jaar is daarom een plan gemaakt om het lokale jeugdteam te versterken waardoor er een breed scala aan hulpverlening geboden kan worden in segment A. Dit plan rollen wij begin 2021 uit, zodat wij klaar zijn voor de nieuwe werkwijze na 2022.

In Waterland hebben wij medewerkers in dienst die zowel een besluit nemen over de toegang tot (hoog) specialistische jeugdzorg als de procesregie voeren over de hulp zelf. In de huidige situatie voeren we regie uit op trajecten waarin een perspectiefplan is opgesteld (in segment C). De aanbieder of hulpverlener uit het lokale team stelt samen met ouders het perspectiefplan op. Hierin beschrijven zij de resultaten die ze met hulpverlening willen bereiken. De regisseur beoordeelt samen met ouders of de resultaten gehaald zijn. In de praktijk vinden er vaak tijdens het traject weinig evaluatiemomenten plaats en worden de regisseurs ook niet altijd betrokken bij de eindevaluatie. In de nieuwe situatie leggen we de evaluatiemomenten en de eind-evaluatie contractueel vast. Daarmee houden we meer grip op het traject zelf en de mogelijkheden om op- of af te schalen. Meer grip op de toekenning en het proces ondersteunt ouders en kinderen in het hulpverleningstraject.

Ten opzichte van de huidige situatie verschuiven alle complexe trajecten naar segment C. In segment C is een perspectiefplan verplicht. Hiermee verwachten wij dat er rond de 20% meer perspectiefplannen met ouders moeten worden opgesteld. En over deze plannen moet regie gevoerd worden. In 2021 moeten wij uitzoeken hoe groot de consequenties zijn voor de hulpverleners en regisseurs in Waterland en tijdig maatregelen treffen om deze ontwikkeling soepel in te kunnen voeren.

Voorveld en preventie

Naast ons uitgangspunt "lokaal tenzij" werken we ook vanuit de gedachte dat we problemen willen voorkomen en zo klein mogelijk willen houden. In de Bolder is jeugdgezondheidszorg aanwezig met beperkte jeugd- en opvoedhulp. Het komend jaar willen wij onze preventieve activiteiten in de samenwerking met sport, gezondheid en onderwijs uitbreiden. In onze reguliere voortgangsrapportages over het sociaal domein zullen wij u hierover nader informeren.

Kwaliteitsslag

In de regionale notitie Uitgangspunten is aangegeven hoe wij de kwaliteit in de specialistische jeugdzorg willen verbeteren. Hieronder lichten wij kort toe hoe deze uitgangspunten bijdragen aan de kwaliteitsverbetering voor ouders en kinderen, aanbieders, verwijzers en gemeenten.

- *Met een kwaliteitskader en aanpassing van de regelgeving willen we duidelijk afbakenen wat onder jeugdhulp valt.*

Bij de inkoop in 2017 is voor segment B een open house constructie gekozen, waarbij onvoldoende kwaliteitseisen zijn gesteld aan de inschrijvende aanbieders. Daardoor zijn er ook aanbieders gecontracteerd, die werken met niet of onvoldoende gekwalificeerd personeel. Ook is er aanbod gecontracteerd waarvan we ons nu afvragen of dit onder de jeugdhulp moet vallen.

De afgelopen jaren is steeds meer de discussie ontstaan over wat we normaal vinden en wanneer we hulp via de jeugdhulp moeten inzetten. Dat willen we met een duidelijk kwaliteitskader en een betere afbakening van de definitie van jeugdhulp in verordening en nadere regels bereiken.

- *Met een aantal aanpassingen in het SPIC stelsel houden we meer grip op de kosten;*
SPIC staat voor Segment Profiel Intensiteit Combinatie. Het Segment geeft aan of het gaat om specialistische hulp door het kernteam zelf (segment A) of een andere aanbieder (segment B) of hoogspecialistische hulp (segment C).

De Profielen (of 'ondersteuningsprofielen') zijn categorieën die helpen bij het categoriseren van de hulpvraag. De 'Intensiteit' geeft een inschatting van de duur en intensiteit van de jeugdhulp. Samen vormen ze de SPIC/het traject dat kan worden ingezet om het resultaat te bereiken dat ouders en kinderen met de behandeling en/of begeleiding willen bereiken.¹ In het huidige SPIC systeem zijn een aantal zaken niet goed ingeregeld, waardoor de grip op de kosten moeilijk is. Er zijn sinds begin 2018 al een aantal tijdelijke aanpassingen gedaan. Die willen wij structureel aanbrengen en nog een aantal nieuwe aanpassingen doen.

- *Meer tariefdifferentiatie binnen de SPIC levert minder stapel SPIC's op.*

Op dit moment werken we noodgedwongen met het stapelen van SPIC's in segment B om doorverwijzing naar segment C te voorkomen. Vaak alleen om budgettaire redenen. Door meer differentiatie in de tarieven mogelijk te maken binnen de SPIC's verwachten wij minder extra administratieve handelingen.

- *Stoppen met de trajectfinanciering zorgt voor minder administratieve lasten;*

In de nieuw systematiek stoppen we met trajectfinanciering en rekenen we alle reguliere SPIC's per maand af. Daarmee kunnen de kosten die gemaakt zijn in een specifiek jaar ook toegerekend worden naar dat jaar, zonder een ingewikkelde verplichtingenadministratie.

- *Administratieve lastenverlichting voor de hoofdaannemer leidt tot gesprek over de inhoud in plaats van over budget;*

In de nieuwe systematiek is de hoofdaanbieder wel degene die samen met het lokale team de zorg initieert. Het gesprek aan de voorkant gaat over de in te zetten zorg. Er kan zorg via het lokale team en de aanbieders tegelijkertijd worden ingezet. Als er een onderaannemer ingezet moet worden die niet gecontracteerd is, sluit de gemeente met deze onderaannemer een contract af. De financiële afrekening gaat ook niet meer via de hoofdaannemer, maar rechtstreeks via de gemeente. De gemeente houdt hiermee meer grip op de in te zetten zorg en de kosten en kan daarmee direct sturen op zowel het op- en afschalen van de zorg als op het tijdig afrekenen met aanbieders.

- *Scherpere afspraken in het contract en een Service Level Agreement (SLA) leveren minder discussies achteraf en meer sturingsmogelijkheden op;*

We willen scherpere administratieve afspraken in contacten opnemen, bijvoorbeeld om te voorkomen dat vele maanden, of zelfs jaren, na start van een zorgtraject nog een toewijzingsverzoek van een aanbieder binnenkomt. Dit vergroot de voorspelbaarheid van kosten.

Ook de wijze waarop aanbieders verantwoording afleggen over hun prestaties, administratieve kwaliteit en kostenontwikkeling en de consequenties van het niet nakomen van deze leveringsvoorwaarden leggen we vast in de contracten of de SLA, zodat contractmanagers daar beter op kunnen sturen.

Deze aanbesteding zelf brengt geen financiële consequenties met zich mee. De aanbesteding richt zich op het zeker stellen van beschikbaarheid van een dekkend aanbod aan specialistische jeugdhulp. Uitgangspunt daarbij is kwalitatief goede zorg tegen een eerlijke prijs. De feitelijke financiële consequenties ontstaan pas na

¹ Voor een uitgebreide toelichting en een beeld hoe de SPIC wordt bepaald, zie: www.ikzoekjeugdhulp.nl

verwijzing naar zorg. Met deze uitgangspunten en de doorontwikkeling in het stelsel verwachten wij wel de beweging naar de voorkant te stimuleren en meer grip te krijgen op de kosten.

Innovatie en ontwikkeling

Via een Ontwikkelagenda willen we ruimte scheppen om gedurende de contractperiode aanpassingen in de opdracht door te voeren. In de basis willen we ons ieder jaar focussen op een of twee typen ondersteuning, klantgroepen of sectoren, zodat we in plaats van stelselbreed, meer gericht kunnen innoveren. Voorbeelden zijn stimuleren van vervangend ambulant aanbod voor verblijf, herziening (financiering) medisch kinderdagverblijven, (huisarts)verwijzingen naar specialistische ggz, of vaste tarieven in segment C.

Risico's

Zoals in de inleiding al is geschetst, gaat Amsterdam een volledig andere koers varen. De DUO gemeenten sluiten zich hier in 2022 bij aan. De regio Zaanstreek-Waterland en de gemeenten Amstelveen en Aalsmeer kiezen voor doorontwikkeling van het huidige stelsel.

In het voorjaar hebben wij dit besloten, omdat we veel risico's zagen in de voorstellen van de gemeente Amsterdam en de voorgestelde koers te weinig aansloot bij de beweging naar de voorkant die wij binnen Zaanstreek-Waterland belangrijk vinden. Het recent uitgebrachte rapport van de Rekenkamer Metropool Amsterdam heeft ons in die keuze bevestigd.

Binnen de regio Zaanstreek-Waterland verwachten wij in 2020 rond de 40-45 miljoen uit te geven aan (hoog) specialistische jeugdhulp. Gezien deze omzet zijn wij ook nog een aantrekkelijke partner voor de grote aanbieders zoals bijvoorbeeld Spirit en Bascule die nu actief zijn in het hele inkoopgebied Amsterdam en omstreken. Daarnaast hebben wij in Zaanstreek-Waterland eigen regionale aanbieders die vooral in Zaanstreek-Waterland actief zijn (bijvoorbeeld Odion en Prinsenstichting) en lokale aanbieders die vooral een aanbod hebben in één of twee aangrenzende gemeenten. Wij verwachten daarom dat er voldoende inschrijvers gaan reageren bij de aanbesteding.

Het uiteenvallen in drie regio's brengt het risico met zich mee dat aanbieders ook op drie verschillende manieren moeten administreren en factureren. Wij proberen dit zoveel mogelijk te voorkomen door wel samen te blijven werken in het opstellen van o.a. de administratieprotocollen. Bovendien zijn de grote aanbieders vaak al gewend aan het werken in meerdere regio's. Binnen Zaanstreek-Waterland verwachten wij dat deze ontwikkeling deels gecompenseerd wordt door de administratieve lastenverlichting die wij willen realiseren.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

drs. E.G.H. Dijk MPM
gemeentesecretaris/algemeen directeur

drs. K.S. Heldoorn
burgemeester

Bijlage:

Regionale notitie Uitgangspunten inkoop specialistische jeugdhulp 2022